

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

VEJ nr 9153 af 01/04/2011 (Gældende)

## Vejledning om generelle kurser i speciallægeuddannelsen

Ministerium: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journalnummer: Indenrigs- og Sundhedsmin.,  
Sundhedsstyrelsen, j.nr.

# Vejledning om generelle kurser i speciallægeuddannelsen

## 1 Indledning

I henhold til § 10 i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1257 af 25. oktober 2007 om uddannelse af speciallæger indgår et teoretisk uddannelsesprogram bestående af generelle kurser, specialespecifikke kurser og et forskningstræningsmodul jf. tabel 1.

Det teoretiske uddannelsesprogram godkendes af Sundhedsstyrelsen, som ligeledes fastsætter nærmere bestemmelser for gennemførelse af de teoretiske uddannelsesprogrammer, herunder krav til evaluering af kursusdeltagelse. Det teoretiske uddannelsesprogram er obligatorisk.

De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse skal, i henhold til § 10 i bekendtgørelse nr. 1706 af 20. december 2006 om de Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse, gennemføre kurser på tværs af specialerne for de uddannelsessøgende læger på baggrund af Sundhedsstyrelsens vejledninger.

**Tabel 1. Oversigt over den teoretiske uddannelses varighed, indhold og ansvarlige myndighed.**

| Varighed        | Kursus                                                                                  | Ansvarlig myndighed                                                                          |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 11 dage         | <b>Generelle kurser i introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb</b>                 |                                                                                              |
|                 | - Kursus i klinisk vejledning (i introduktionsuddannelsen)                              | Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse.                                                   |
|                 | - Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse SOL 1 og SOL 3 (i hoveduddannelsen) | Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse.                                                   |
|                 | - Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse SOL 2 (i hoveduddannelsen)          | Sundhedsstyrelsen                                                                            |
| max 210 timer   | <b>Specialespecifikke kurser i hoveduddannelsesforløb</b>                               | Hovedkursuslederne i det enkelte speciale (De videnskabelige selskaber) og Sundhedsstyrelsen |
| op til 10 dage* | <b>Forskningstræning i hoveduddannelsesforløb</b>                                       | Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse                                                    |

\* Forskningstræningsmodulet består af 20 normale arbejdsdage fordelt på kursusdage, selvstændigt arbejde med et mindre projekt samt vejledning og evaluering.

For alle kurser skal følgende punkter fremgå af kursusbeskrivelsen:

- Kursets navn og placering
- Tildeling af kursuspladser
- Varighed
- Organisation
- Rationale
- Formål
- Mål
- Indhold
- Kursusmateriale

- Forberedelse
- Kursets metoder
- Evaluering og vurdering af kursister
- Kursusleder og muligheder for kontakt
- Kursussekretær
- Lærere på kurset
- Litteraturliste

## *2 Generelle kurser i introduktions- og hoveduddannelsesforløb*

Et kursus er en struktureret uddannelsesaktivitet, som supplement til læring i det daglige arbejde. Det primære formål for de generelle kurser er at sikre, at alle uddannelsessøgende læger opnår nogle fælles kompetencer.

I speciallægeuddannelsen indgår følgende generelle kurser:

- Kursus i klinisk vejledning i introduktionsuddannelsen
- Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse SOL 1, SOL 2 og SOL 3 i hoveduddannelsen

## *3 Kursus i klinisk vejledning*

### **3.1 Formål**

Formålet med kursus i klinisk vejledning er at give deltagerne de nødvendige forudsætninger for at kunne vejlede og supervisere andre. Der skal stiles efter, at deltagerne har gennemført kurset, før de tildeles en funktion som daglig vejleder.

Efter gennemgået kursus skal lægen kunne:

- angive faktorer, der fremmer og hæmmer læringsprocesser med henblik på at fremme et godt læringsmiljø i en afdeling
- give feedback
- varetage vejlederens rolle og funktion på et grundlæggende niveau, herunder rådgivning, instruktion, supervision og vurdering af den uddannelsessøgende

Kurset i vejledning skal således:

- styrke deltagerens viden om og færdigheder i pædagogisk tilrettelæggelse – herunder identificering af forudsætninger og behov
- bibringe deltagerne en basal viden om hvilke faktorer, der fremmer og hæmmer læringsprocesser med henblik på at fremme et godt læringsmiljø i en afdeling
- styrke deltagerens forudsætninger for at kunne varetage vejlederens rolle og funktion – herunder rådgivning, instruktion, supervision og vurdering af den uddannelsessøgende

### **3.2 Organisation**

De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse har ansvaret for, at kurset afholdes og for etablering af en tilmeldingsprocedure.

### **3.3 Varighed og form**

To dages kursus.

### **3.4 Tidsmæssig placering**

Kurset gennemføres i løbet af introduktionsuddannelsen til speciallæge.

## *4 Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse (SOL)*

Der afsættes 9 dage til det samlede kursusforløb. Alle kurser gennemføres i hoveduddannelsen, hvoraf to kurser etableres decentralt og et kursus centralt.

#### **4.1 Formål**

Formålet med kurserne er at understøtte de uddannelsessøgende lægers muligheder for at erhverve sig de i målbeskrivelserne for speciallægeuddannelserne angivne kompetencer inden for områderne organisation og ledelse.

Kurserne skal give deltagerne:

- en grundlæggende indføring i det danske sundhedsvæsens opbygning og struktur på såvel decentralt som centralt niveau
- et kendskab til de væsentlige interessenter inden for det danske sundhedsvæsen på såvel lokalt som nationalt plan
- et grundlæggende kendskab til de aftaler, regelsæt m.v., der er af betydning for det danske sundhedsvæsens funktion
- et kendskab til de forvaltningsmæssige og organisatoriske problemstillinger i det danske sundhedsvæsen
- en basal teoretisk viden inden for ledelse, organisation og samarbejde samt basale færdigheder i at anvende denne viden i forbindelse med løsning af konkrete forvaltningsmæssige og organisatoriske problemstillinger

#### **4.2 Organisation**

Kurset tilrettelægges som tre delkurser. SOL 1 og SOL 3 afvikles decentralt, og De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse har ansvaret for, at kurserne afholdes og for etablering af en tilmeldingsprocedure. SOL 2, afvikles centralt, og Sundhedsstyrelsen har ansvaret for, at kurset afholdes og for etablering af en tilmeldingsprocedure.

#### **4.3 Varighed og form**

##### **SOL 1**

2 dages kursus.

##### **SOL 2**

3 dages internat kursus.

##### **SOL 3**

3 dages kursus efterfulgt af et 1-dags kursus.

#### **4.4 Tidsmæssig placering**

Alle SOL kurserne afvikles i løbet af hoveduddannelsen.

##### **SOL 1**

Kurset gennemføres i begyndelsen af hoveduddannelsen til speciallæge.

##### **SOL 2 og SOL 3**

Kurserne afvikles i sidste halvdel af hoveduddannelsen til speciallæge.

#### **4.5 Indhold og mål**

##### **SOL 1**

På kurset skal inddrages emner og problemstillinger fra lægens arbejde, der belyser og anvender regelsæt og teoretisk viden om organisation og ledelse på lokalt og på regionalt niveau.

Efter gennemgået kursus skal den uddannelsessøgende læge:

- kunne beskrive den organisation, som eget ansættelsessted indgår i, og kunne relatere denne viden til det danske sundhedsvæsens opbygning og struktur på lokalt og regionalt niveau samt øvrige organisationsformer i sundhedsvæsenet.

- have viden om love og regler i relation til sundhedsvæsenet og til lægens funktion heri og kunne anvende denne viden i en diskussion af udvalgte problemstillinger (cases) fra lægens daglige arbejde. Hovedvægten lægges på problemstillinger på lokalt og regionalt niveau.
- have indsigt i forskellige faglige og etniske kulturer i relation til samarbejde og kommunikation. Denne viden skal kunne anvendes til diskussion af problemstillinger fra sundhedsvæsenet.
- have basal viden om kvalitetsudvikling, herunder utilsigtede hændelser, Den Danske Kvalitetsmodel samt MTV m.v. Lægen skal kunne anvende denne viden i beskrivelse af muligheder for kvalitetsudvikling med eksempler fra egen hverdag.
- have viden om regelsæt, organisation og sagsgang i relation til patientklagesystemet, herunder relevante parter. Lægen skal kunne anvende denne viden i drøftelse af sagsgangen ved en konkret patientklagesag.

## SOL 2

På kurset skal inddrages emner inden for sundhedspolitiske, sundhedsøkonomiske og organisatoriske problemstillinger på nationalt, EU og internationalt niveau.

Efter gennemgået kursus skal den uddannelsessøgende læge:

- have viden om væsentlige nationale interessenter på sundhedsområdet samt deres rolle. Lægen skal ud fra denne viden kunne drøfte forskellige aktørers interesse i aktuelle sundhedspolitiske temaer.
- have viden om politiske, organisatoriske, økonomiske vilkår og styringsmekanismer i det danske sundhedsvæsen. Lægen skal ud fra denne viden kunne diskutere forskellige økonomiske vilkår og styringsmekanismers indflydelse på patientforløb og på organisering af arbejdet i sundhedsvæsenet.
- kunne redegøre for grundlæggende forhold i monitorering af sundhedsvæsenet, herunder Sundhedsstyrelsens registre, og anvende denne viden på udvalgte problemstillinger (cases) fra lægens daglige arbejde.
- have viden om love og regler, der er af betydning for vedkommendes virke indenfor sundhedsvæsenet og kunne anvende denne viden i udvalgte problemstillinger (cases) fra lægens daglige arbejde. Hovedvægten lægges på problemstillinger på centralt niveau.
- have viden om det danske sundhedsvæsens opbygning og struktur på nationalt niveau samt internationalt samarbejde herunder relationer til øvrige nordiske lande, til EU og til andre sundhedsvæsen. Lægen skal kunne anvende denne viden på udvalgte problemstillinger
- kunne inddrage betydningen af informationsformidling og mediehåndtering i forhold til udvalgte problemstillinger fra sundhedsvæsenet.

## SOL 3

På kurset skal inddrages emner og problemstillinger omkring ledelse, samarbejde og organisation på lokalt, regionalt og nationalt niveau med lægen selv som central aktør.

Efter gennemgået kursus skal den uddannelsessøgende læge:

- have viden om rammer og vilkår for personaleledelse i sundhedsvæsenet. Lægen skal kunne anvende denne viden samt inddrage forskellige ledelsesprincipper og principper for konflikthåndtering i en drøftelse af udvalgte problemstillinger (cases).
- kunne illustrere evnen til at fungere som leder, samarbejder og medarbejder i forbindelse med tilrettelæggelse og afvikling af sammenhængende patientforløb:
  - I den primære sundhedssektor (almen praksis, lægevagt, sundhedscenter og lign.)
  - I den sekundære sundhedssektor (hospitalsafdeling i samspil med andre afdelinger)
- På tværs af sundhedsvæsenets sektorer
- kunne anviser forslag til løsning af konkrete faglige, forvaltningsmæssige og organisatoriske problemstillinger. Lægen skal herunder kunne inddrage eksempler på relevant teori vedrørende organisation og ledelse.

- kunne vurdere en personlighedsprofils betydning for lægens potentiale som samarbejder og leder, herunder tilbydes en test.

### *5 Godkendelse af kurset*

Kurset attesteres i logbogen (evt. ved kursusbevis) af de kursusansvarlige efter gennemført kursus indtil den elektroniske logbog træder i kraft.

For at få kurset godkendt skal kursisten have deltaget aktivt, have afleveret eventuelle opgaver til tiden og have demonstreret de færdigheder, som skal opnås på kurset samt have under 10 % fravær fra undervisningen.

I de tilfælde hvor en kursist ikke får godkendt et kursus, skal der aftales et kommende forløb, som sikrer opnåelsen af kursets mål og planlagte kompetencer. Kursuslederen og kursisten skal tage kontakt til den kursusansvarlige, der foretager en konkret individuel vurdering og fastlægger krav til opnåelse af de manglende kursusrelaterede kompetencer.

### *6 Evaluering og vurdering*

De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse varetager den kontinuerlige evaluering af de enkelte kurser i klinisk vejledning samt SOL 1 og SOL 3 kurser. Sundhedsstyrelsen evaluerer de enkelte SOL 2 kurser. Resultatet af evalueringen skal bruges til at justere kurset og sikre, at kursets mål opnås.

#### **6.1 Kursisternes evaluering**

Formålet med evalueringen er at vurdere, om der er behov for ændringer af kursets form og indhold.

En gang årligt skal de Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse give en systematisk tilbagemelding til Sundhedsstyrelsen som dokumentation for kursernes afholdelse og funktion. Tilbagemeldingen fremsendes senest 31. december i det pågældende år.

Til brug for evalueringen kan evalueringsskema 1 anvendes som en del af evalueringen af det enkelte kursus (bilag 1). Alternativt kan de to spørgsmål fra skema 1 inkluderes i et andet evalueringsskema, som udleveres til kursisterne efter endt kursus.

Evalueringsskema 2 bruges til en opsummering af resultaterne fra spørgsmålene i evalueringsskema 1 (bilag 2) og skal anvendes til den årlige tilbagemelding til Sundhedsstyrelsen.

#### **6.2 Kursusledelsens vurdering af kursisterne**

En vurdering af kursisternes erhvervede kundskaber og færdigheder er ikke obligatorisk, men kan gennemføres, med henblik på at give kursusledelsen en tilbagemelding af kursisternes udbytte af kurset.

*Sundhedsstyrelsen, den 1. april 2011*

BIRTE OBEL

/ Susanne Vinther Nielsen

## Evalueringsskema 1

|                                                                                |                          |                          |                          |                          |
|--------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| <b>Evalueringsskema</b>                                                        |                          |                          |                          |                          |
| Generelle kurser i hoveduddannelsen til speciallæge                            |                          |                          |                          |                          |
| Kursus:                                                                        |                          |                          | Dato for kursus:         |                          |
| Kursets formål: (Udfyldes af kursusleder inden skema udleveres til besvarelse) |                          |                          |                          |                          |
|                                                                                |                          |                          |                          |                          |
| I hvilken grad var du orienteret om formålet med kurset før kursusstart?       |                          |                          |                          |                          |
| Sæt ét kryds                                                                   |                          |                          |                          |                          |
| <input type="checkbox"/>                                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| I meget høj grad                                                               | I høj grad               | I nogen grad             | I ringe grad             | Slet ikke                |
| I hvilken grad har kurset levet op til formålet?                               |                          |                          |                          |                          |
| Sæt ét kryds                                                                   |                          |                          |                          |                          |
| <input type="checkbox"/>                                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| I meget høj grad                                                               | I høj grad               | I nogen grad             | I ringe grad             | Slet ikke                |
| Bemærkninger til kurset i øvrigt:                                              |                          |                          |                          |                          |
|                                                                                |                          |                          |                          |                          |

## Evalueringsskema 2

| <b>Evaluering af de generelle kurser i hoveduddannelsen til speciallæge</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------|------------------|--|------------|--|--------------|--|--------------|--|-----------|--|-------|-------|------------------|--|------------|--|--------------|--|--------------|--|-----------|--|
| Kursus navn:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Videreuddannelsesregion:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Periode:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Antal kurser:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Antal kursister: |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| <p>Antal scoringer for alle kurser noteres nedenfor:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <p>I hvilken grad var du orienteret om formålet med kurset før kursusstart?</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Score</th> <th>Antal</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>I meget høj grad</td><td></td></tr> <tr><td>I høj grad</td><td></td></tr> <tr><td>I nogen grad</td><td></td></tr> <tr><td>I ringe grad</td><td></td></tr> <tr><td>Slet ikke</td><td></td></tr> </tbody> </table> </div> <div style="width: 45%;"> <p>I hvilken grad har kurset levet op til formålet?</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Score</th> <th>Antal</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>I meget høj grad</td><td></td></tr> <tr><td>I høj grad</td><td></td></tr> <tr><td>I nogen grad</td><td></td></tr> <tr><td>I ringe grad</td><td></td></tr> <tr><td>Slet ikke</td><td></td></tr> </tbody> </table> </div> </div> |                  | Score | Antal | I meget høj grad |  | I høj grad |  | I nogen grad |  | I ringe grad |  | Slet ikke |  | Score | Antal | I meget høj grad |  | I høj grad |  | I nogen grad |  | I ringe grad |  | Slet ikke |  |
| Score                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Antal            |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I meget høj grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I høj grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I nogen grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I ringe grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Slet ikke                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Score                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Antal            |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I meget høj grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I høj grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I nogen grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| I ringe grad                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Slet ikke                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |
| Eventuelle kommentarer vedrørende de afholdte kurser:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |       |       |                  |  |            |  |              |  |              |  |           |  |